

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/205/2021
Identifikačné číslo spisu:	8814205991
Dátum vydania rozhodnutia:	25.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8814205991.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. Ž., narodeného XX. K. XXXX, N. XX, 2/ N. Ž., narodenej XX. Z. XXXX, N. XX, obaja zastúpení advokátom JUDr. Jozefom Pirkovským, Prešov, Hlavná 19, proti žalovanému Q. I. K., narodenému XX. C. XXXX, F. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Dušanom Kmecom, Vranov nad Topľou, M. R. Štefánika 2465, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4C/126/2014, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2018 sp. zn. 8Co/168/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2018 sp. zn. 8Co/168/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 26. apríla 2018 č. k. 4C/126/2014 - 153 určil, že žalobcovia, každý z nich v podiele jednej polovice, sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v katastrálnom území N., a to novovytvorených parciel podľa geometrického plánu a výkazu výmer, číslo plánu 45332746-43/2014, vyhotoveného 28. apríla 2014, overeného 29. apríla 2014 Q. X. J., a to novovytvorenej parcely číslo XXX/XX - trvalý trávnatý porast vo výmere 73 m², tvoriacej predtým časť parcely číslo XX/X, ako aj novovytvorenej parcely číslo XXX/XX - trvalý trávnatý porast vo výmere 212 m², tvoriacej predtým časť parcely číslo XX/X zapísaných na liste vlastníctva číslo XXX k. ú. N. a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 %, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením. Výkonaným dokazovaním zistil, že podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXX k. ú. N. sú tam zapísané parcely číslo XX/X - ostatné plochy vo výmere 114 m², ako aj parcela číslo XX/X - ostatné plochy vo výmere 252 m², kde ako výlučný vlastník je zapísaný žalovaný s tým, že tieto nehnuteľnosti nadobudol kúpnu zmluvou z 10. januára 2014, ktorej vklad bol povolený pod V 82/2014-6/14. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXX k. ú. N. vyplýva, že je tam zapísaná parcela číslo XXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 600 m², na ktorej je postavený dom súp. č. XX, kde ako vlastníci sú zapísaní žalobcovia, s tým, že tieto nadobudli v roku 1987. Z kúpno predajnej zmluvy z 19. júla 1994, na ktorej sa nachádzajú podpisy K. C. a A. N., ako aj okrúhla pečiatka Obce N., spolu s podpisom starostu obce K. N. zistil, že

podpísaný K. C., nar. XX. A. XXXX, N. XX, ako predávajúci a A. N., nar. XX. X. XXXX, bytom N., ako kupujúca, sa dohodli na tejto zmluve, podľa ktorej K. C. odpredal A. N. časť nehnuteľnosti zapísanej v pozemnoknižnej vložke k. ú. N. Č.. XX, parcelu č. XX vyznačenej na geometrickom pláne č. 153 a na Správe katastra identickej ako parcela č. XXX/XX a parcela č. XXX/XX, a to: rovnobežne s parcelou XXX/X, ktorej vlastníkom je Ž. C. a manželka N., rod. N., a to za dohodnutú cenu 4 000 Sk. Dňom podpisu tejto zmluvy dovolil predávajúci kupujúcemu bez obmedzenia užívať odpredané časti uvedených parciel s tým, že predávajúci súhlasil, aby kupujúci časti uvedených parciel dal geodeticky zamerať a previesť do svojho vlastníctva. Zmluva bola napísaná na žiadosť predávajúceho a kupujúceho na Obecnom úrade v N. a podpísaná pred starostom obce s tým, že obe strany sú si vedomé, že táto zmluva nemá právny účinok, napriek tomu ju berú ako záväznú a svojimi podpismi to potvrdili. Geometrickým plánom č. 45332746-43/2014, overenom 29. apríla 2014, boli mimo iného vytvorené parcely č. XXX/XX - trvalý trávnatý porast vo výmere 73 m², ako aj XXX/XX - trvalý trávnatý porast vo výmere 212 m², predtým tvoriace časť parcely č. XX/X, XX/X, zapísaných na LV č. XXX obce N.. Zo správy z Obecného úradu v N. vyplynulo, že pozemky č. XX/X a XX/X, ako je uvedené v kúpno-predanej zmluve z roku 1994, užívali žalobcovia, čo potvrdzuje aj kúpno-predajná zmluva s tým, že v roku 1994 zakúpili parcely č. XXX/XX a XXX/XX potom, čo boli odpredané K. C. starším A. N.. V roku 2013 začali s rekonštrukciou oplatenia, ktorý bol postavený ešte v roku 1993. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že žalobcovia sa prinajmenšom od roku 1994 stali dobromyseľnými držiteľmi predmetných nehnuteľností, ktoré boli nadobudnuté po odkúpení týchto A. N. od K. C. staršieho a ich darovaní žalobcom a teda sa stali po ich držbe vlastníkmi. V tejto súvislosti poukázal na správanie rodiny C., ktorí nemali námietky proti oplateniu predmetných nehnuteľností, čomu nasvedčuje tá okolnosť, že napriek oplateniu predmetných nehnuteľností, ich dlhodobému užívaniu žalobcami, sa proti tomuto nebránili. Až po snahe žalobcov uviesť do súladu stav faktický so stavom právnym, snažili sa žalobcom vrátiť prijaté peniaze za predmetné nehnuteľnosti a následný prevod týchto nehnuteľností na žalovaného bol podľa názoru súdu prvej inštancie účelový, pretože predtým jednoznačne rešpektovali užívací stav predmetných nehnuteľností žalobcami. Poukázal na výpovede svedkov K. C. st. a K. C. N., ktorí uviedli, že A. N. boli odpredávané nehnuteľnosti pred domom žalobcov, ale v zmluve spísanej na obecnom úrade sa nachádzajú čísla odpredaných parciel, ktoré boli bližšie označené „rovnobežne s parc. č. XXX/X, ktorej vlastníkom je Ž. C. a N. rod. N.“, z čoho logicky vyplynulo, že nemohlo ísť iba o nehnuteľnosti pred domom, keďže v zmluve sa udávajú 2 parcely, označené dvomi parc. číslami, a to XXX/XX a XXX/XX a jedna bola pred parcelou č. XXX/X, ale druhá bola za touto parcelou, vzadu. Táto skutočnosť vyplynula aj z geometrického plánu a výkazu výmer č. 241/313-53/93 z júna 1993, ktorý bol vypracovaný pred kúpnu zmluvou vyhotovenou na obecnom úrade 19. júla 1994. Tento geometrický plán zrejme poslužil orientačne pri vyhotovení kúpnej zmluvy. Keďže parcela č. XXX/XX, ktorá bola vzadu za parcelou č. XXX/X (patriacou žalobcom) pokračovala ďalej za ďalšími parcelami - XXX/X, XXX/X, XXX/ X a XXX/XX, (ako je to znázornené na vyššie spomínanom geometrickom pláne), z toho dôvodu v bode 3. je uvedené, že predávajúci súhlasil, aby kupujúci časti uvedených (kúpených) parciel dal geodeticky zamerať a previesť do svojho vlastníctva. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že K. C., Y. XX. A. XXXX predmetné nehnuteľnosti, uvádzané v kúpnej zmluve z 19. júla 1994, ako parcelu č. XXX/XX, ktorá bola vyhotovená z pozemno-knižnej parcely č. XX, odpredal právnej predchodkyňi žalobcov. Poukázal na skutočnosť, že dohodnutá a vyplatená suma 4 000 Sk iba za nehnuteľnosť v prednej časti by bola v zmysle vtedajších cenových relácií, za akých sa nehnuteľnosti predávali, takého charakteru, ako predmetné, vysoká, aj z toho je teda zrejmé, že bola odpredávaná väčšia výmera, ako to tvrdí žalovaný, a teda bola odpredávaná aj parcela za zadnou časťou nehnuteľnosti, vlastnícky patriacich v čase odpredaja žalobcom. Súd prvej inštancie nepochyboval o ich dobromyseľnosti od tejto doby po tom, čo im ju A. N., ako dobromyseľná vlastníčka, darovala a oni ju užívali ako svoje vlastníctvo.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného v poradí druhým rozsudkom zo 17. decembra 2018 sp. zn. 8Co/168/2018 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov celého súdneho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 130 Občianskeho zákonníka a § 134 Občianskeho zákonníka a vyslovenie záveru o opodstatnenosti žaloby. Ďalej uviedol, že za stavu, keď podľa zistenia súdu prvej inštancie došlo k darovaniu

nehnuteľností A. N. žalobcom na základe darovacej zmluvy, mohlo dôjsť k darovaniu len tých nehnuteľností, o ktorých bola A. N. presvedčená, že ich na základe kúpnej zmluvy od K. C. staršieho nadobudla a sporné nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, to neboli. Ak žalovaný v podanom odvolaní zvýraznil výpoveď A. N., že sporné nehnuteľnosti - pozemok vzadu - kúpil potom zať od C. N., uvedená výpoveď túto úvahu len potvrdzuje. So závermi súdu prvej inštancie, ktorými spochybnil výpovede svedkov, účastníkov kúpnej zmluvy („ide o starších ľudí a títo sa nepresne k veci vyjadrovali“) sa odvolací súd nestotožnil. Skonštatoval, že súd prvej inštancie nešpecifikoval, aké pochybnosti mal vo vzťahu k záveru, že držba žalobcov bola oprávnená a preto nemohol k uvedenému zaujať relevantné stanovisko. Uzavrel, že okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ vecí a podľa názoru odvolacieho súdu dobromyseľnosť žalobcov v spore preukázaná nebola (odvolací súd sa nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k preukázaniu dobromyseľnosti) a preto bolo potrebné v zmysle ustanovenia § 388 CSP napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 a § 378 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, keď odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že „so závermi súdu prvej inštancie (bez náležitého odôvodnenia), ktoré spochybňujú výpovede svedkov, účastníkov kúpnej zmluvy (ide o starších ľudí a títo sa nepresne k veci vyjadrovali) sa nestotožňuje“ a ďalej uviedol, že „rovnako súd prvej inštancie nešpecifikoval, aké pochybnosti mal vo vzťahu k záveru, že držba žalobcov je oprávnená. Nemožno preto zo strany odvolacieho súdu k uvedenému zaujať relevantné stanovisko“. Výtкли odvolaciemu súdu, že z takéhoto odôvodnenia nie je možné zistiť, ktoré dôkazy odvolací súd považovať za také, s ktorými sa nie je možné stotožniť a taktiež nie je možné zistiť, čo viedlo odvolací súd k tomu, že sa so závermi súdu prvého stupňa nestotožnil. Boli názoru, že súd prvej inštancie jasne, zrozumiteľne, vecne zdôvodnil a vysvetlil svoje závery vo vzťahu k skutkovým zisteniam, ako aj svoje právne závery. Vo vzťahu k tomu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považovali svojou štruktúrou za absurdné, pretože zo žiadnych okolností nie je možné zistiť, čo konkrétne mal odvolací súd na mysli, o aké konkrétne skutkové okolnosti, ktoré by spochybňovali závery súdu prvej inštancie sa opiera, ako ich vyhodnocuje a ako vysvetľuje. Zdôraznili, že ak mal odvolací súd výhrady voči záverom súdu prvej inštancie a to tak v otázke skutkových okolností ako aj právneho posúdenia veci, mal jasne a zrozumiteľne zdôvodniť, s ktorými závermi súdu prvého stupňa sa nestotožňuje. Rozsudok odvolacieho súdu považovali za nepreskúmateľný, arbitrárny, porušujúci princípy práva na spravodlivý proces. Ďalej namietali, že odvolací súd sa pri zmene rozhodnutia pri posudzovaní otázky dobromyseľnosti držby sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/260/2008 a sp. zn. 3Cdo/17/2016. Navrhli, aby dovolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu logicky a bez akýchkoľvek pochybností vyplývajú všetky skutkové zistenia, na základe ktorých odvolací súd vo veci rozhodol. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že citované rozhodnutia najvyššieho súdu vyvracajú názor žalobcov o ich dobromyseľnej držbe nehnuteľností. Navrhoval, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §

420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae

(odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07).

16. Dovolací súd preto upozorňuje, že zásadám spravodlivého procesu zodpovedá požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a z toho vyvodzujúce skutkové závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. Skutkové závery, na ktorých je založené súdne rozhodnutie musia mať dostatočnú logickú oporu vo vykonaných dôkazoch. V danej veci však absentovalo riadne zdôvodnenie záveru, že dobromyseľnosť žalobcov v spore preukázaná nebola..

17. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť, na základe čoho dospel k záveru, že držba žalobcov ne/bola oprávnená, keď k predmetnej otázke iba uviedol, že súd prvej inštancie nešpecifikoval, aké pochybnosti mal vo vzťahu k záveru, že držba žalobcov bola oprávnená a nemožno preto zo strany odvolacieho súdu k uvedenému zaujať relevantné stanovisko.

18. Odvolací súd sa s touto zásadnou právnou otázkou nevysporiadal a rozhodne nemožno súhlasiť s jeho argumentáciou, že pokiaľ súd prvej inštancie nešpecifikoval svoje pochybnosti, odvolací súd nemôže k tomu zaujať relevantné stanovisko. Dovolací súd zdôrazňuje, že v prejednávanej veci došlo k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu dať odpoveď na všetky zásadné otázky.

19. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že odvolací súd sa v rámci zhrnutia skutkového stavu veci obmedzil len na stručnú rekapituláciu výsledkov vyhodnotenia dokazovania. Hodno zdôrazniť a osobitne odvolaciemu súdu pripomenúť, že odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku tak ako to urobil odvolací súd, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na svoje skoršie zrušujúce uznesenie sp. zn. 8Co 199/2016 - 139 z 30. októbra 2017.

20. Dovolací súd uvádza, že ak dochádza k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

21. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387

ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

22. Dovolací súd považuje za neprípustné, aby odvolací súd vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vyslovil záver, že so závermi súdu prvej inštancie, ktorými spochybnil výpovede svedkov, účastníkov kúpnej zmluvy („ide o starších ľudí a títo sa nepresne k veci vyjadrovali“) sa odvolací súd nestotožnil a zároveň skonštatoval, že súd prvej inštancie nešpecifikoval, aké pochybnosti mal vo vzťahu k záveru, že držba žalobcov bola oprávnená a preto nemohol k uvedenému zaujať relevantné stanovisko. Nakoľko zo strany odvolacieho súdu došlo k zmene rozhodnutia prvoinstančného súdu, bolo povinnosťou odvolacieho súdu tieto otázky zodpovedať.

23. V kontexte uvedeného možno podľa názoru dovolacieho súdu bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami strán sporu, vyhodnotiť zistený skutkový stav a následne spor právne posúdiť. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s právnym posúdením sporu, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné [resp. aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak], je tak závažným nedostatkom rozhodnutia, ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd síce aplikoval postup podľa § 387 ods. 2 CSP, ale nie aj postup daný v § 387 ods. 3 CSP. Tým sa odvolací súd dostal mimo limitov práva na spravodlivý proces chráneného nielen článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj s článkom 46 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (m. m. sp. zn. 5Cdo/204/2011, 4Cdo/120/2019).

24. Dovolací súd tak uzatvára, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený v rozsahu porušujúcim právo dovolateľov na spravodlivý proces. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol výlučne odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti.

25. Odvolací súd v ďalšom konaní svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby obsahová (materiálna) náplň jeho rozhodnutia založila nielen jeho zrozumiteľnosť, ale aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení nemôže chýbať žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, ktoré odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posúdi a náležite vyhodnotí. Rozhodnutie odvolacieho súdu musí obsahovať náležitosti uvedené v § 393 CSP, musí byť logické a presvedčivé. Osobitnú pozornosť bude odvolací súd venovať pre sporové súdne konanie relevantným argumentom dovolateľov.

26. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (m. m. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o

trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.